

napovedbe davkoplačevalcev in da morajo z njimi ljudno postopati; 7. vsi vojni dobičkarji se morajo brezobzirno obdačiti; 8. glede vinskega davka bo treba temeljite izpremembe, da ne bo kmet trpel škode; 9. delegat dr. Savnik je obljubil odposlancem Kmečke Zveze, da se eksekucije ali iztirjevanja vojnega davka in dohodnine (dicitacije) takoj ustavi in se na prošnjo (kolek 2 K) počaka s plačilom.

Odposlanci Kmečke Zveze so dosegli uspeh. Na davkoplačevalcih, ki trpijo krivico, pa je sedaj leželo, da takoj vložijo pritožbe, oziroma prizive na davčno okrajno oblast, ali pa naravnost na delegata finančnega ministrstva dr. Savnika v Ljubljani, tudi v slučaju, če so krivično predpisani davek za plačali.

Kdor si sam ne zna sestaviti priznanice, pritoživa ali pritožbe, naj se obrne osebno ali pismeno na „Tajništvo Slovenske Kmečke Zveze v Mariboru“ (Cirilova tiskarna), ki daje članom Kmečke Zveze brezplačno potrebna pojasnila.

Da se poznamo.

Zadnji čas rastejo novi listi kakor gobe iz zemlje. Zato je potrebno, da svoje čitatelje večkrat opozorimo na glasila naše stranke in nasprotnih strank. Naši listi so: „Straža“, „Slovenski Gospodar“, „Male Novice“, „Murska Straža“, „Slovenec“, „Domoljub“ in „Mir.“ Nasprotni listi so: „Mariborski Delavec“, „Nova Doba“, „Ptujski List“ (ti trije so glasila JDS (Jugoslovanske Demokratske Stranke) in sicer prvi za Maribor, drugi za Celje in tretji za Ptuj). „Jugoslavija“ (list liberalcev-radikalcev), „Slovenski Narod“ (JDS v Ljubljani), „Kmetijski List“ (glasilo nove Samostojne Kmetijske ali Mermoljeve stranke), „Naprej“ in „Ljudski Glas“ (oba glasila socialdemokratske stranke).

Čitatelji, izrežite si ta članek, da imate imena pri rokah, ako vas kdo vpraša po tem ali onem listu. Zelo neutrudno agitira zadnji čas JDS za svoje liste v Mariboru znani prof. Voglar od Sv. Ruperta v Sl. gor., v Celju odvetnik dr. Božič, v Ptujju odvetnik dr. Gosak; pošiljajo strankam list in zraven pismo, v katerem jih silijo na vso moč, da morajo list vzeti in naročiti. Somišljeniki, pismo v peč, list pa nazaj! In če pride vdrugič, v tretjič, vdrugič in v tretjič nazaj! Tudi razni zaupniki in poštni uradi prejemajo cele zavojke listov, da jih razširjajo. Odklonite možda vsak list, ki ni naših misli! Svoji k svojim! Predobri in prepošteni smo bili, ko smo liberalcem radi edinosti prepustili toliko mandatov. Zdaj hočejo nas, svoje dobrotnike, izpodrinuti, a nas ne bodo. Laž in hinavščina imata kratke noge!

TABOR

murpoljskega in prekmurskega kmetijskega ljudstva sklicuje Slov. Kmečka Zveza

v nedeljo, dne 5. oktobra ob 14. uri (2. popoldne) na Cvenu pri Ljutomeru.

Govorijo: dež. poslanec Ozmec, Žebot, Rajh, Novak in drugi. ::: Vabimo k obilni udeležbi. Okrajni odbor K. Z.

Starši se oglašajo.

Vedno več protestov dobivamo zoper novi šolski načrt, ki je veri in Cerkvi sovražen, staršem pa jemlje vsak vpliv na vzgojo otrok. Navedemo dva.

Enega so vposlali starši župnije Tinje in se glasi: „Ministrstvu za prosveto v Beogradu. Podpisani očetje in matere ugovarjamo proti novemu šolskemu načrtu zakona o narodnih šolah za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, izdelanem od „Prosvetnega odbora“ v Beogradu. Prosvetni odbor je črtal glavni in nenadomestljivi temelj vsake prave vzgoje ter zamenjal zahtevo versko-nravnne vzgoje za narodno-moralno vzgojo. Po tem načrtu bi bila Cerkev, ki ima po naravnem in božjem zakonu pravico in dolžnost vzgajati, izključena iz vseh šolskih odborov in svetov. Po tem zakonu se nalagajo ljudstvu bremena, a pravice se mu ne da skoraj nobenih. Novi učni načrt zakona o preosnovi šol je torej naravnost žaljiv za naše vero ljudstvo in za Cerkev ter je docela nedemokratičen, zato glasno in ostro ugovarjamo proti temu protiverskemu in proticerkvenemu načrtu šolskega zakona. Tinje, dne 21. septembra 1919. Slede podpisi.

Drugi protest je doposlala Kmečka Zveza v Nazaretu (Mozirje). Glasi se: „Nazaret, dne 21. septembra 1919. Podružnica Kmečke Zveze v Nazaretu, za vedajoča se dobro, kam meri novi šolski načrt „Prosvetnega odbora“ v Beogradu, najodločneje zavrača tako nameravano šolsko preosnovo. Kmetje vzdržujemo ljudske šole na deželi, kmetje pošiljamo svoje sinove in hčere v srednje in visoke šole ter druge učne zavode po mestih. Ne more in ne sme nam biti vse eno, kako se nam vzgajajo naši otroci, veselje naše, naš up, naš najdražji zaklad. Zato zahtevamo, da se kmetom-staršem da tudi odločilna beseda pri določanju šolske reforme. Prosvetni odbor peščice brezverskih doktorjev in inženirjev naj bo uverjen, da so mi nudi časi, ko je kmet ponižno sprejel vse, kar se mu je ponudilo. Mi zahtevamo kakor en mož v vsaki

nravnne vzgojo, ker je edino taka vzgoja poročila, da bo slovenski narod v Jugoslaviji ostal čil in zdrav ter sposoben, da prevzame v številu drugih narodov enakovredno ulogo v svetovni zgodovini in politiki.“

Naši invalidi.

Vprašanju, kako oskrbeti invalide, bi bilo treba posvetiti več skrbi. Ne more nam pač biti vse eno, kako se godi 50.000 našim državljanom in kako bodo oni zadovoljni pri nas. Res, da so to ljudje, ki so telesno poškodovani, manj ali celo nič sposobni za delo. Toda tega si niso krivi sami, in naši bratje so, moške in fantje v najlepših letih, marsikateri izmed njih je prestal veliko hudega.

Pisalo se je nekaj časa o domovih za invalide: in res jih vidimo zdaj te nesrečneže skupno stanovati na raznih krajih. Torej so srečno prišli nazaj v barake in vojašnice! Ne invalidom, ne drugim to ne zamore posebno ugajati. Koliko dolgega časa je v teh hišah, kako se marsikateri privadi lenobi, koliko slabega se naučijo drug od drugega, kakšna nravna nevarnost so za celo okolico tisti, ki jim ne manjka veliko, pa so tembolj lahkomišeln! Če bodo stanovali po teh domovih dalje časa, ne da bi vedeli, kaj naj začnejo, je velika nevarnost, da bodo čezdalje bolj nezadovoljni, bodo poslušali vsakega podpihovca in tako lahko postanejo ravno invalidi prava nadlega in šiba božja za celo državo. In vendar bi lahko mnogo se koristili, ako se bo prav postopalo z njimi.

Naša misel je ta: za slepce in morebiti še za katero drugo vrsto invalidov naj se ustanovijo primerni zavodi. Drugih invalidov pa nikar ne držati v skupnih domovih, zlasti ker zdaj ni nikjer nobeno prave discipline. Kateri so tako poškodovani, da ni misliti na to, da bi bili še kdaj za delo, tiste naj razdelijo na civilne bolnišnice in hiralnice; ravno tako take, ki se nimajo kam domov. Drugi invalidi pa naj grede domov in tam pomagajo pri delu, kolikor pač morejo. Država naj jim izplača primerno podporo, če se ne morejo preživeti. Če pa bo kdaj kakšna šola za nje, naj se skljujejo skupaj.

Znano nam je, da so invalidi prav različni: eni so silno obupani, drugi popolnoma mirni, eni bi si radi sami kaj služili, drugim ni za nobeno stvar. Nekateri naravnost silijo domov in komaj čakajo, kedaj se jim rane zacelijo in da dobijo proteze. To so tisti, ki še imajo voljo in veselje do dela in ljubezen do doma. Je pa tudi mnogo invalidov, ki nočejo več prav nič delati, če bi tudi lahko; popolnoma hočejo biti oskrbljeni in zato bi raje ostali v skupnih domovih. „Država nas je napravila siromake, kripelne, država nas tudi mora zdaj preskrbeti.“ Tako pravijo. Poznam enega, ki je prinesel poln nahrbtnik pet ur daleč in pravi, da mu na nogi nekaj manjka, toda doma noče ostati. Prijatelj, res je, da si dal za državo veliko, toda za katero? Kdo pa je kriv vojske? Ali te bodo tisti zdaj redili, ki so izželi k vojakom? Ali bodo Viljem, Hindenburg, Hötendorff, Friderik i. dr. plačevali za tebe? Bratec, kdo je to, ta država, ki ti naj zdaj vse da? Tvoji domači in pa sosedje, nihče drug, ki bodo plačevali davke! Zato pa je veliko boljše, da si med njimi doma, jim pomagaš, kolikor se da, se z njimi veseliš in trudiš, kakor pa da ostaneš v kasarni. Saj ti domovi vsaj sedaj še niso nič drugega, kakor dolgočasne kasarne.

Tako mislimo nekateri, ki smo videli sedanje življenje invalidov. Potrebno bi bilo, da bi se oglašili invalidi sami, kako si oni predstavljajo rešitev svojega prežalostnega vprašanja. Imeli so že sicer tu in tam shode, toda dobrih, pravih sklepov in načrtov, ki bi bili izpeljivi, še nihče ni objavil.

[V nedeljo, dne 5. oktobra 1919.]

VELIKI LJUDSKI TABOR

ki se vrši ob vsakem vremenu pri Sv. Križu nad Dravogradom

(1 1/2 km od postaje Dravograd—Meža).

Dopolodne!

Ob pol 10. uri sv. maša. Sodelujejo mariborski gg. pevci. Po sv. maši tabor. Nastopijo razni gg. govorniki iz Korotana, Štajerske, Kranjske in Primorske.

Popoldne:

Ob pol 3. uri narodna veselica: petje, govori, dražbanje in domače zabave. Tople in mrzle jedi ter pijača na razpolago.

Mili Slovenci in mile Slovenke iz slovenskega Korotana, iz Labudske in Dravske doline, iz Mežiške, Mislinjske, Šaleške, Savinjske doline in Celja! Prihitite v obilnem številu na ta velepomembni tabor!

Tužni Korotan vas vabi in kliče.

Slavnostni odbor.

Kaj je storila dosedaj K. Z. za naše ljudstvo.

Neprijatelji Kmečke Zveze, naše krščanske politične organizacije, imajo drzno čelo, da očitajo naši

stranki, da ni nič storila za kmeta. Taki blebatači, ki kot politični mladiči sploh ne poznajo ali nočejo poznati razmer, ki so pred dobrimi deset leti vladale pri nas, namenoma lažejo in farbajo svoje lahkoverne privržence. Taki so posebno agenti liberalno-nemčurske Samostojne laži — Kmetijske Stranke. Mermolja Drogenik, Urek, Blaže Urlep, Joža Medved, školski Kušar in jarebinski Sumenjak ohranjajo življenje Samostojni stranki samo s tem, da trdijo: Kmetijska Zveza ni prav nič storila za kmetijsko ljudstvo, zategadelj moramo začeti mi. To so tisti veliki preroki, ki imajo glavne zasluge za razne Avstrije in za ustanovitev Jugoslavije. To so oni veliki možje, o katerih bo pisala zgodovina, da so pripeljali slovensko-štajerski kmetijski rod iz temnega suženjstva v deželo sreče in svobode. Dr. Korošec, dr. Krek, dr. Versošek ter naši kmetijski možje Roškar, Pišek, Brenčič, Vrečko, Peter Novak, Hlebič, Galunder, Florjančič, Pelcl in še mnogo drugih, ki so že od nekdaj, v težkih časih, ko je še Mermolja trgoval v Vertobji s krompirjem, ko je še Drogenik v St. Jurju bil slavni zadrugar, delovali za svobodo našega naroda in predvsem našega kmeta, so v primeri s temi „samostojnimi“ junaki prave ničle! Srečna Jugoslavija, da so se porodili ravno na njenem ozemlju veliki sinovi: Mermolja, Urek in Drogenik! Z zagarstvom, s sovraštvom, ki ga sejejo med kmetijske vrste, in s pomočjo liberalcev, ki so jih poslali na kmete, bi ti preroki radi spravili kmetijsko ljudstvo pod prešerni klub Samostojne laži — Kmetijske Stranke. Pa naše ljudstvo je po veliki večini dovolj zrelo, in odklanja liberalno-nemčurskega nezakonskega otroka. Naše ljudstvo ve, da je bila v težkih časih, ko so nas Nemci pritiskali in nas hoteli iztrebiti z naše rodne grude, edino Slovenska Kmečka Zveza, ki se je potegovala za koristi in osamosvojitve slovenskega kmetijskega ljudstva. Navesti hočem le nekaj točk iz delovanja Kmečke Zveze:

1. Do leta 1907, ko še ni bilo Kmečke Zveze, so zastopali naše ljudstvo v državnem in deželnem zboru večinoma sami odvokati, profesorji in le redkekrat kak kmet. Po ustanovitvi Kmečke Zveze so prišli v državni, oziroma deželni zbor: Roškar, Pišek, Brenčič, Novak, Vrečko, Terglav, Meško.

2. V deželnem zboru štajerskem so Nemci z davčnim denarjem, ki ga je plačeval slovenski kmet, osodili tako, da je bil gospodarski polom štajerske skoro neizogiben. Na Slov. Štajerju niso hoteli regulirati ne rek, ne graditi potrebnih cest, ne železnice, ne skrbeti za napredno živinorejo, niso nam ohteli dati potrebnih kmetijskih šol, temveč so skoro vse deželne doklade prabili za nemški del dežele in za nemčurske gnezde na Slovenskem štajerskem. Z obstrukcijo so poslanci Kmečke Zveze prisilili oholo Nemce, da so nam dali vsaj nekaj gospodarskih drobtin.

3. Slovenci nismo imeli ne ene slovenske kmetijske šole, ker so Nemci hoteli, naj bi ostalo slovensko kmetijsko ljudstvo v gospodarskem oziru nazadnjaško in neizobraženo. S trdo gorjačo obstrukcijo je 12 poslancev Kmečke Zveze premagalo 70 oholih nemških poslancev in izsililo Kmetijsko šolo v St. Jurju.

4. Slovenci nismo imeli ne ene meščanske šole, Nemci pa okoli 20. Poslanci KZ so potom obstrukcijo izvojevali meščansko šolo v Zalcu. Da se pa ni prej ustanovila, so krivi liberalci, očetje liberalne Samostojne Kmetijske Stranke.

5. V deželnem zboru so Nemci v letih 1899—1900 hoteli spraviti na dan visok vinski davek in davek na sadni most, ki bi zavil vrat slovenskim vinogradnikom. Poslanci Kmečke Zveze so udarili ob mizo v deželni zbornici in so z obstrukcijo preprečili nemško nakano in tako slovenskega vinogradnika in sadjarja obvarovali nesreče.

6. Nemci so hoteli, ko je bilo gospodarstvo štajerske dežele zavoženo, z višati deželne doklade na zemljiški davek za 20, 25 in celo 40 odstotkov. Poslanci Kmečke Zveze so bili, ki so s silo preprečili to očetno breme od našega kmetijskega ljudstva.

7. Neštokrat so poslanci KZ zahtevali, naj se lovski zakon tako spremeni, da se bo lovski zakon tako zboljšal, da bo smel kmet divjačino, ki dela škodo sadnemu drevju in drugim nasadom, pobiti in da bo imelo ljudstvo pravico do lova, a ne samo bogata gospoda.

8. Le poglejte zapisnike deželnega in državnega zbora, kako so se naši poslanci trudili, da bi se regulirale reke in potoki na Slov. Štajerju, n. pr. Pesnica, Drava, Sava, Mura, Sotla, Dravinja, Savinja, Paka itd. Da se je regulirala Pesnica zadnja leta ob izlivu, je zasluga poslancev Kmečke Zveze.

9. V državnem zboru so poslanci KZ stavili nebroj predlogov, da bi se doseglo starostno zavarovanje za viničarje in sploh za kmetijsko delavsko ljudstvo. Nesmrtni dr. Krek je v tem oziru bil neutruden delavec. Istotako so zahtevali, da se osnuje zavarovalnica za živino. Liberalci in socialni demokrati pa so take koristne predloge vedno preprečili. Če bi imeli sedaj državno zavarovalnico za živino, bi kmet dobil za poginole svinje letos vsaj nekaj odškodnine.

10. V državnem zboru so poslanci Kmečke Zveze napeli vse sile, da so preprečili vinski davek.

11. Dosegli so, da ni bilo treba vinogradnikom v slabih letih vračati brezobrestnih posojil.